

Παυσανίας: Ορφέας στον Άδη

ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Ορφέας, Έρωτος Πρόσωπον

<https://epopteia.gr/177/pafsanias-orfeas-ston-adi/>

Από το Φωκικά, εισαγωγή-μτφρ-σχόλ Νικόλαος Παπαχατζής, έκδ. Ι.Ζαχαρόπουλος, Αθήνα χ.χ.

Από την παρουσίαση του ζωγραφικού έργου του Πολύγνωτου Νέκυια στους Δελφούς.

Ἄν κανεῖς στρέψει ξανά τὸ βλέμμα του στὸ κάτω μέρος τῆς ζωγραφιᾶς, θὰ δεῖ μετὰ τὸν Πάτροκλο τὸν Ὀρφέα, καθιστὸ πάνω σὲ ἕνα εἶδος λόφου, ν' ἀκουμπάει τὸ ἀριστερὸ χέρι σὲ μιὰ κιθάρα• μὲ τὸ ἄλλο ἐγγίζει μιὰ ἰτιά: αὐτὰ πὺ ἐγγίζει μὲ τὸ χέρι του εἶναι τὰ κλωνάρια τοῦ δένδρου(5), ἐνῶ στὸ ἴδιο τὸ δένδρο ἔχει στηριγμένο τὸ σῶμα του. Τὸ ἄλλος μοιάζει νὰ εἶναι τῆς Περσεφόνης, ὅπου εἶναι φυτρωμένες λεῦκες καὶ ἰτιές, κατὰ τὴν ἰδέα τοῦ Ὀμήρου (6). Τὸ παρουσιαστικὸ τοῦ Ὀρφέα εἶναι Ἑλληνικὸ καὶ οὔτε ἐνδύματα θρακικὰ φορεῖ οὔτε κάλυμμα θρακικὸ ἔχει στὸ κεφάλι. Στὸ ἄλλο μέρος τῆς ἰτιάς στηρίζεται ὁ Προμέδοντας. Τὸ ὄνομα τοῦ Προμέδοντα νομίζουν μερικοὶ πὺς τὸ ἐπινόησε ὁ Πολύγνωτος μὲ ἕνα εἶδος ποιητικῆς φαντασίας. Ἄλλοι εἶπαν πὺς ὑπῆρξε Ἑλληνας πὺς ἀγαποῦσε κάθε μουσικὴ καὶ ἰδιαίτερα τὸ τραγούδι τοῦ Ὀρφέα. Στὸ μέρος αὐτὸ τῆς εἰκόνας παριστάνεται ὁ Σχεδίος πὺς ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Φωκέων στὸν πόλεμο τῆς Τροίας, καὶ μετὰ τὸ Σχεδίον ὁ Πελίας, καθιστὸς σὲ θρόνο, μὲ ἄσπρα τὰ γένεια καὶ τὰ μαλλιά, ὁ ὁποῖος κοιτάζει τὸν Ὀρφέα• ὁ Σχεδίος ἔχει ἕνα μαχαίρι καὶ εἶναι στεφανωμένος με χλόη. [...]

Σημειώσεις:

5. Ὄταν ὁ Ὀρφέας κατέβηκε στὸν Ἄδη γιὰ τὴν Εὐρυδίκη, ὑποτίθεται πὺς κρατοῦσε στὸ χέρι ἕνα κλωνάρι ἰτιάς, ἢ ὁποία εἶναι τὸ συνηθισμένο δέντρο στὰ ἄλση τῆς θεᾶς τοῦ κάτω κόσμου Περσεφόνης (βλ. παρακάτω στο κείμενο), ὅπως ὁ Αἰνείας κρατοῦσε τὸν μαγικὸν «χρυσοῦν κλῶνα» πὺς καθιστοῦσε δυνατὴ τὴν κάθοδο

ένός ζωντανοῦ στὸν κόσμον τῶν νεκρῶν. Ὑπαινιγμὸ στὸ κλωνάρι
ἐκεῖνο τῆς ἰτιᾶς κάνει ἐδῶ ὁ Πολύγνωτος.

6. Ὀδυσσ. κ 510